

Veřejnosti nepřístupné části jeskyně Na Špičáku

Petr Zajíček

Jeskyně Na Špičáku je nejmenší veřejnosti zpřístupněnou jeskyní v České republice. Zpřístupněná část má délku 220 metrů z celkových 410 metrů. Necelých 200 metrů chodeb vybočujících z návštěvního okruhu nevniká velkými dimenzemi prostor. Přesto se zde

nacházejí zajímavé doklady z historie, především nápisy a kresby na stěnách. V nejdelší veřejnosti nepřístupné větvi jeskynního systému pod Špičákem se nachází propast, která vede na hladinu podzemních vod.

Typický charakter chodeb tzv. Spodního patra. Foto Petr Zajíček, archiv SJČR (Správa jeskyní ČR)

Jeskyňe Na Špičáku, dříve též Supíkovická jeskyňe, byla známa od nepaměti. Svědčí o tom historické doklady již z 15. století a řada epigrafických záznamů, nápisů kreseb a maleb, na stěnách podzemních prostor. Patrně z 15. století pocházejí náboženské motivy Adorace krucifixu a také Slunce, kříž a půlměsíc. Nejstarší zjištěný letopočet vytesaný v jeskyni je z roku 1519. Jeskynní prostory pod vrchem Velký Špičák vznikaly postupnou korozní činností vod v krystalických vápencích – mramorech devonského stáří. V poslední velké době ledové, cca před 800 000 lety, byly jeskyňe dotvořeny vodami kontinentálního ledovce, který v té době zasáhl severní část Moravy. Vznikly tak zajímavě modelované chodby srdcovitého profilu. V současné době je v nejnižších úrovních jeskyňe kolísající hladina podzemní vody. Lze předpokládat, že v dřívějších dobách se podle hydrologické situace v okolí měnil i vodní režim. Za vysokého vodního stavu tak byla podstatná část jeskyňe zaplavována. Tato situace částečně nastala i v roce 1997, kdy v průběhu extrémních červencových povodní na Moravě voda v jeskyni Na Špičáku vystoupala až do hlavního patra, které tvoří podstatnou část jeskyňe.

První návštěvy jeskynních prostor

Písemný záznam z roku 1430 je dokladem toho, že jeskyňe byla všeobecně známa už ve středověku. Byla však patrně mylně považována za staré důlní dílo. Pravděpodobně sloužila často jako úkryt. Skrývali se zde uprchlíci, delikventi či místní lidé během válek. Kresba Adorace krucifixu a další okolní epigrafy jsou dávány do souvislosti s legendou o tom, že se zde skrývali čeští bratři prchající na Slovensko. Teoreticky mohli mít v jeskyni provizorní modlitebnu. Ve většině dostupných částí se z pozdějších období dochovaly tisíce nápisů, podpisů, letopočtů a kreseb. A to jak v dobře dostupných částech jeskyňe, tak i v hůře přístupných. I za těsnými úžinami jsou doklady o historických návštěvách lidí, i když ne tak početné jako v hlavních prostorech jeskyňe Na Špičáku.

Spodní patro

Nejdelší a nejvýraznější veřejnosti nepřístupnou částí jeskyňe Na Špičáku je tzv. Spodní patro. Ve skutečnosti se nejedná o níže položenou jeskynní úroveň, ale název vznikl proto, že na tuto členitou asi 40 metrů dlouhou chodbu navazuje asi v polovině propast, hluboká cca 12 metrů. Na dně propasti

Chodba tzv. Spodního patra s kresbou zkřížených kordů. Foto Petr Zajíček, archiv SJČR

je hladina podzemní vody, která dle vodního stavu v okolí kolísá. Složitá hydrografie podzemních vod nevelkého krasového území není dosud objasněna. Průběh hlavní chodby této části jeskyňe je místy velmi úzký a těsné pasáže střídají větší prostory s balvanitou sutí. Ojedinelé nápisy a spíše kresby byly vytvořeny červenou rudkou a uhlíkem. K nejzajímavějším epigrafům patří dva objekty v podobě kresby dvou zkřížených kordů. Nacházejí se

až v závěrečné části Spodního patra blízko sebe. Vzájemně propojené chodby se zde sice rozšiřují, ale jsou místy velmi nízké. Z těchto hůře přehledných prostor už vyběhají jen chodbičky, končící pro člověka neprůlezným profilem. V této partii jeskyňe Na Špičáku je v jedné z větších dutin také pozoruhodný již silně rozpitý ornament kreslený červenou rudkou připomínající slunce. Opodál je nakresleno uhlíkem několik křížů.

Brčková krápníková výzdoba v koncových partiích Spodního patra. Foto Petr Zajíček, archiv SJČR

Erozní modelace stěn v jedné z odboček. Foto Petr Zajíček, archiv SJČR

Chodba Naděje

Ještě před rokem 1950 končila jeskyně v síni Naděje. S vybíhající chodbou to bylo nejzazší místo, než byla právě z této prostoty v 50. letech v rámci zpřístupňovacích prací proražena nedlouhá výstupní štola. Protože dřívější jeskynní badatelé doufali, že by prostora s chodbou mohla vést do dalších neznámých prostor, byla nazvána síní, resp. chodbou Naděje. Chodba je dlouhá asi 30 metrů, na konci se rozděluje a opět spojuje. Těsně před koncem se nachází větší prostora s řadou epigrafů,

z nichž nejzajímavější je symbol slunce. Konečné partie chodby Naděje se zužují a jsou zde stopy po umělém prokopávání. Celý průběh chodby je opět velmi úzký. Pozoruhodný je nápis asi v polovině úseku chodby, kde je hezkým rukopisem napsáno jméno Friedrich Schiller. Zatím nejsou doklady o tom, že by známý německý básník tyto končiny navštívil, takže se bude jednat patrně o shodu jmen. Ani chodba Naděje nebyla klíčem k rozsáhlejšímu objevům nových prostor pod vrchem Špičák. Zatím vše, co bylo dostupné, objeveno už bylo.

Povlaky nickamínků. Foto Petr Zajíček, archiv SJČR

Kostnice a další zajímavé odbočky

Další veřejnosti nepřístupné části jeskyně Na Špičáku mají dimenze řádově v metrech. Některé chodbičky mají zajímavou modelaci stěn a sintrovou výzdobu.

Ihned za vchodem je nehluboká propast nazývaná Kostnice, protože v ní byly dříve nalezeny kosti pleistocenních jeskynních medvědů. Podobná propastovitá chodbička je u síně Naděje, kde byly pro změnu nalezeny středověké keramické střepy. Velmi pěkná chodba se nachází mezi Kalvárií a Srdcovou chodbou. Má krásnou erozní modelaci a v zadní části jsou na stěnách strukturované povlaky nickamínku v podobě květáku.

Často diskutovaná byla asi 8 metrů hluboká propastka v pokračování Dvojitě srdcové chodby za Kalvárií. Je neprůlezná, ale na dně je patrná úroveň, která je za extrémně vysokých vodních stavů zaplavena. Zda tato část vede do větších a průstupných prostor, nebylo dosud zjištěno. Nadějně také působí náznaky chodeb vybíhajících z Ripperova sálu, končí však také neprůleznými puklinami a sedimentární výplní.

Veřejnosti nepřístupné části jeskyně Na Špičáku nejsou velké svým rozsahem. Přesto mají zajímavou historii, pěknou krápníkovou výzdobu a místy charakteristickou modelaci, která dokresluje dlouhý vývoj celého jeskynního systému. ■

Použitá a doporučená literatura:

- HROMAS, J. (ed.) a kol. (2009): Jeskyně. In: MACKOVČIN, P.; SEDLÁČEK, M. (eds.): Chráněná území ČR. Svazek XIV. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a EkoCentrum Brno, Praha.
- PANOŠ, V. (1955 a): Jeskyně Severomoravského krasu. STN. 150 s., Praha.
- PANOŠ, V. (1962): Krasová hydrografie malých vápencových oblastí na severní Moravě a ve Slezsku. – Čs. Kras, 13: 67 – 87, NČSAV Praha.
- REMEŠ, M. (1950): K dějinám supíkovickej jeskyně. Přírodovědecký sborník Olomouckého kraje. 4: 365.
- SKUTIL, J. (1953 c): Skalní nápisy z jeskyně v Supíkovicích ve Slezsku. – Přírodověd. sbor. Ostrav. kraje, XIV: 236–242, Opava.
- ZAJÍČEK, P. (2020): Krasové oblasti střední a severní Moravy a Slezska. Academia, Praha.